

Eläimet ovat ystäviä, eivät ruokaa

Vanha cree-opetus kuuluu: ihmiset eivät metsästä hirveä huolettomasti. Hirvi antaa itsensä ihmisille vain todellisen tarpeen hetkellä. Tämä tarina on enemmän kuin legenda – se on ohje. Se kertoo, että eläimet eivät ole meidän vapaasti otettavissamme. Ne ovat sukulaisiamme. Kun ne antavat elämänsä, se on lahja. Ja lahjat vaativat kiitollisuutta, nöyryyttä ja hillintää.

Ihmiskunnan historia ymmärsi tämän kerran. Vuosisatojen ajan liha ei ollut päivittäinen oikeus. Kun ihmiset asettuivat maanviljelijöiksi, eläimet olivat selviytymisen kumppaneita: ne antoivat maitoa, munia ja työvoimaa. Niiden henkeä säästettiin, paitsi ankarimpina talvina tai harvinaisissa juhlissa, kun yhteisö vaati juhla-ateriaa. Liha oli harvinaista ja siksi pyhää. Sen syöminen merkitsi uhrin painon kunnioittamista.

Mutta me eksyimme. Vaurauden kasvaessa liha muuttui. Siitä tuli statuksen merkki, kauppatavara, tapa osoittaa valtaa. Se ei enää ollut harvinaista, vaan arkipäiväistä. Silti vastarintaa on aina ollut. Jopa Euroopan renessanssin huipulla Leonardo da Vinci julisti, että hän ei tekisi kehostaan ”eläinten ruumiiden hautaa”. Hänen kieltäytymisensä ei ollut pelkkää omalaatuisuutta; se oli moraalinen kannanotto. Hän näki sen, minkä muut jättivät huomiotta: kevyesti otettu elämä on epäkunnioitettu elämä.

Muut perinteet kantoivat tätä totuutta mukanaan. Buddhalaisuus asetti myötätunnon ihmisen käyttäytymisen keskiöön – ei vain ihmisiä, vaan kaikkia tuntevia olentoja kohtaan. Eläimen syöminen on kärsimyksen jatkamista, itsensä sitomista syvemmälle vahinkoon. Pidättäytyminen on *ahimsa*-periaatteen, väkivallattomuuden, harjoittamista teoissa. Tämä opetus resonoi cree-tarinan kanssa: elämää ei saa koskaan ottaa kevyesti.

Nykyaikainen maailma on suurelta osin hylännyt tämän viisauden. Suuren laman ja toisen maailmansodan aikana ihmiset jälleen kohtelivat lihaa arvokkaana, säännösteltynä, ei koskaan hukattuna. Mutta sodan päätyttyä nälkä korvautui yltäkylläisyydellä, ja hillintä väistyi nautiskelulle. Lihan kulutus kasvoi räjähdysmäisesti. Ruokakulttuurit raskastuivat, taloudet teollistuivat, ja eläimet menettivät viimeisenkin arvokkuutensa rippeen. Ne eivät enää ”antaneet itseään”. Ne valmistettiin, monistettiin ja teurastettiin mittakaavassa, joka ylittää mielikuvituksen.

Liitto rikottiin. Kunnioitus haihtui. Ihmisten ja eläinten välinen side romahti hyväksikäytöksi.

Siksi olen kasvissyöjä. Kyse ei ole muodista tai trendistä. Kyse on etiikasta. Kyse on niiden äänien kuuntelemisesta, jotka muistuttavat meitä – cree-vanhin, renessanssitaiteilija, buddhalismunkki – siitä, että eläimet eivät ole hyödykkeitä, vaan kumppaneita. Jos minun ei tarvitse ottaa elämää, kieltäydyn siitä. Kehostani ei tule hautaa.

Eläimet ovat ystäviä, eivät ruokaa. Eläminen tämän totuuden mukaan on kunnioituksen palauttamista sinne, missä se on kadotettu. Se on niiden viisauden kunnioittamista, jotka tulivat ennen meitä. Se on kärsimykseen perustuvan teollisuuden hylkäämistä. Ja se on puolustautumista tulevaisuuden puolesta, jossa hirvi vielä kävelee vapaana, jossa sen lahja on harvinainen ja pyhä, ei arkipäiväinen ja väärinkäytetty.